

Lausunto lakivaliokunnalle hallituksen esityksestä eduskunnalle EU:n muuttoliike- ja turvapaikkasopimuksen muodostavien säädösten täytäntöönpanemiseksi, HE 52/2026 vp

Kiitän pyynnöstä lausua asiassa ja lausun kunnioittavasti seuraavan.

1. Maahanmuuttopaktin ja hallituksen esityksen tavoitteet sekä Euroopan unionin säädösten täytäntöönpano

1) Hallituksen esityksen pääasiallisena tarkoituksena on tehdä Euroopan unionin (EU) uuden muuttoliike- ja turvapaikkasopimuksen (jatkossa: maahanmuuttopakti tai pakti) edellyttämät muutokset kansalliseen lainsäädäntöön. Maahanmuuttopaktiin sisältyy kymmenen säädöstä, joista yksi on direktiivi ja loput yhdeksän ovat asetuksia.

2) Koska suuri osa säädöksistä on suoraan sovellettavia asetuksia, hallituksen esityksessä ehdotetaan, että päällekkäinen kansallinen lainsäädäntö kumottaisiin. Kansallista liikkumavaraa sisältävien säännösten osalta ehdotetaan säädettäväksi uutta kansallista lainsäädäntöä ja muutettaisiin voimassa olevaa. Asetuksiin sisältyy liikkumavaraa erityisesti mitä tulee toimivaltaisiin viranomaisiin, kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen tutkintaan, oikeusapuun, muutoksenhakuun sekä vastaanottopalveluihin.

3) Hallituksen esityksen lähtökohtana on, että EU-säätelyn täytäntöönpano sovitettaisiin yhteen pääministeri Petterin Orpon hallituksen hallitusohjelman tavoitteiden kanssa. Tämä merkitsisi sitä, että ”kansallista liikkumavaraa käytettäisiin yleisesti hallituksen ohjelman tavoitteen mukaisesti niin, että turvapaikkajärjestelmän väärinkäyttöä ehkäistään ja turvapaikkapolitiikkaa tiukennetaan sisältäen myös kielteisen päätöksen saaneiden tehokkaamman maasta poistumisen tai poistamisen.” (HE 52/2026 vp, s. 1).

4) EU:n toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 288 artiklassa säädetään unionin säädöksistä. Mainitun artiklan 2 kohdan mukaan asetus pätee yleisesti. Se on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa. Asetuksiin voi kuitenkin sisältyä säännöksiä, jotka edellyttävät jäsenvaltioilta toimenpiteitä, kuten esimerkiksi asetusta täydentäviä määräyksiä toimivaltaisista viranomaisista jne. Artiklan kohdassa 3 puolestaan säädetään direktiiveistä. Ne ovat jäsenvaltioille osoitettuja säädöksiä, joilla veloitetaan jäsenvaltiot toteuttamaan direktiivissä edellytetyt toimenpiteet ja saattamaan siten kansallinen lainsäädäntönsä direktiivin sisällön mukaiseksi.

5) EU:n tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaisesti unionin oikeuden ensisijaisuuden periaatteen vaikutukset koskevat kaikkia jäsenvaltion elimiä kansallisten säännösten – mukaan lukien perustuslaintasoiset säännökset – voimatta tätä estää (ks. tuomio 22.2.2022, C-430/21, EU:C:2022:9951 kohta; ks. myös 17.12.1970, Internationale Handelsgesellschaft, 11/70, EU:C:1970:114, 3 kohta ja tuomio 21.12.2019, Euro Box Promotion ym., C-357/19, C-379/19, C-547/19, C-811/19 ja C-840/19, EU:C:2021:1034, 251 kohta).

6) Lakivaliokunta on pyytänyt lausuntoa erityisesti oikeusturvaan liittyvistä kysymyksistä eli keskityn tässä oikeusturvaan, oikeusapua ja muutoksenhakua koskeviin kysymyksiin.

2. Kansallinen liikkumavara: alustavat huomiot

7) Maahanmuuttopaktiin sisältyvissä asetuksissa on annettu joiltain osin harkintavaltaa jäsenvaltioille. Hallituksen esitykseen sisältyy runsaasti lakimuutoksia tähän liittyen. Muutokset tehdään kutakin asiaa koskeviin kansallisiin lakeihin. Koska asetuksen säännöksiä ei saa EU:n tuomioistuimen vakiintuneen käytännön mukaisesti lähtökohtaisesti kansallisessa lainsäädännössä toistaa (ks. esim. tuomio 21.12.2011, Danske Svineproducenter, C-316/10, EU:C:2011:863), merkitsee tämä sitä, että hallituksen esitykseen sisältyvistä kansallisista säädöksistä kumotaan lukuisia säännöksiä.

8) Yllä esitetty johtaa siihen, että soveltamistilanteessa joudutaan turvautumaan sekä asetustekstiin että kansalliseen lakiin. Esimerkkinä tästä voidaan mainita ulkomaalaislain (301/2004, UlkL) voimassa oleva 87 §, jossa säädetään turvapaikan edellytykset. Säännös ehdotetaan kumottavaksi ja UlkL:iin jää vain viittaus määritelmäasetukseen. Tämä on EU-oikeuden näkökulmasta oikea tapa toimia, mutta se ei ole omiaan tekemään jo ennestään sekavasta ja vaikeaselkoisesta UlkL:sta ymmärrettävää. Oikeusturvan toteutumisen kannalta olennaista tässä on se, että sääntelykokonaisuuden vaikeaselkoisuus korostaa oikeudellisen neuvonnan ja oikeusavun tarvetta sekä korostaa maahanmuuttopaktiin sisältyvien viranomaisten tiedotusvelvoitteiden merkitystä. Lisäksi tämä vaikuttaa siihen, mikä merkitys valitusajoilla on.

3. Oikeusturvaan liittyvät huomiot

9) Perustuslain 21 §:n 1 momentin mukaan jokaisella on oikeus saada asiansa käsitellyksi asianmukaisesti ja ilman aiheetonta viivytystä lain mukaan toimivaltaisessa tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa sekä oikeus saada oikeuksiaan ja velvollisuuksiaan koskeva päätös tuomioistuimen tai muun riippumattoman lainkäyttöelimen käsiteltäväksi. PL 21 § 2 momentti sisältää nimenomaisen oikeuden hakea muutosta. Lisäksi on otettava huomioon, kuten hallituksen esityksessäkin on todettu, että perustuslakivaliokunnan lausuntokäytännön nojalla oikeudenmukaisen

oikeudenkäynnin takeisiin kuuluu myös oikeus saada oikeudellista apua (PeVL 58/2002 vp, s. 1; PeVL 24/2016 vp, s. 2)

10) Otan tässä tarkastelun lähtökohdaksi perustuslakivaliokunnan yleisen kannanoton mitä tulee oikeusturvaan kansainvälistä suojaa koskevista asioista. Valiokunta on todennut lausunnossaan PeVL 24/2016 vp seuraavasti:

”perus- ja ihmisoikeusherkässä sääntely-yhteydessä lainvalmistelun yksinomaisena tavoitteena ei tulisi olla vain käsittelyn nopeuttaminen ja tehostaminen. Perustuslain näkökulmasta olennaisia ovat oikeusturvaan ja yleensä käsittelyn asianmukaisuuteen liittyvät näkökohdat, etenkin kun huomioidaan, että kyse on erityisen haavoittuvassa asemassa olevista ihmisistä, joiden suhteen oikeusturvavaatimukset korostuvat. Kun oikeusturvajärjestelmää on valiokunnan mukaan arvioitava kokonaisuutena ja valitusajkojen lyhentämiset eivät ole täysin ongelmitta sovitettavissa yhteen perustuslain 21 §:n vaatimusten kanssa, on tällä seikalla lisäksi merkitystä arvioitaessa muita oikeusturvan heikentämistä merkitseviä ehdotuksia.” (PeVL 24/2016 vp, s. 4-5).

Oikeusturvaan liittyviä muutoksia on siten arvioitava kokonaisuutena.

11) Kuten edellä on todettu, kansainvälistä suojelua koskevat kysymykset ovat perus- ja ihmisoikeusherkkiä. Kyse on menettelyistä, joissa väärällä ratkaisulla voi olla erittäin vakavia seurauksia hakijalle. Hakija on toisinaan haavoittuvassa asemassa ja joka tapauksessa tilanteessa, jossa hän hoitaa oikeudellisesti merkityksellistä asiaa itselleen vieraassa oikeuskulttuurissa. Sääntelykokonaisuus on haastava, mikä tuo oman lisänsä kokonaisuuteen. On näin ollen mahdollista argumentoida, että oikeusturvaan liittyvät tekijät ovat näissä asiaryhmissä korostuneen tärkeässä roolissa.

12) Valitusajat. – Vuonna 2016 hyväksyttiin lakimuutokset, joilla pyrittiin tehostamaan kansainvälistä suojelua koskevaa käsittelyä lyhentämällä hallinto-oikeuteen ja korkeimpaan hallinto-oikeuteen tehtävien valitusten muutoksenhakuaikaa (HE 32/2016 vp). Perustuslakivaliokunta katsoi tuolloin, että lyhennetyt määräajat voivat vaikeuttaa muutoksenhakuoikeuden toteuttamista ja että ne heikentävät oikeusturvan edellytyksiä sellaisissa tilanteissa, joissa oikeussuojan tarve on erityisen korostunut. Valiokunta päätyi kuitenkin siihen, että valtiosääntöistä estettä lakimuutoksille ei ollut (PeVL 24/2016 vp, s. 2-4).

13) Valitusajkojen lyhentämisen vaikutuksia selvitettiin lakimuutosten jälkeen ja niiden havaittiin olleen negatiivisia. Valituksia ei ollut ehditty tehdä ajoissa tai ne oli tehty puutteellisina. Valitusajkojen lyhentämisellä ei ylipäätään päästy niihin tavoitteisiin, joihin muutoksella aikanaan pyrittiin (HE 247/2020 vp, s. 6-7). Valitusajat palautettiin

sittemmin 30 päivään vedoten erityisesti perus- ja ihmisoikeusvaikutuksiin (HE 247/2020 vp, s. 15-16; LaVM 11/2021 vp, s. 6).

14) Viime vuosina kansainvälistä suojaa koskevat menettelyt ovat eriytyneet ja muutoksenhaussa valitusajat vaihtelevat menettelytyypin mukaan. Käsillä olevassa ehdotuksessa esitetään, että valitusajat olisivat EU-lainsäädännön mahdollistamat *pisimmät ajat lukuun ottamatta hallinta-asetuksen mukaista siirtopäätöstä*. Menettelyasetuksessa edellytetään, että rajamenettely kestää korkeintaan 12 viikkoa, tähän sisältyy myös muutoksenhakuvaihe. Hallinta-asetuksen mukaisessa siirtomenettelyssä valitusajan pituus saa asetuksen mukaan olla 1-3 viikkoa, esityksessä on valittu kaksi viikkoa. Nopeutetuissa menettelyissä (esim. hakemus jätetään tutkimatta edellytysten puuttumisen vuoksi) menettelyasetus sallii 5-10 päivää, ehdotuksessa on valittu 10. Tavanomainen valitusaika hallinto-oikeuteen ja korkeimpaan oikeuteen säilyisi 30 päivässä.

15) Tässä yhteydessä on syytä myös mainita, että ulkomaalainen ei saa kaikissa tilanteissa automaattisesti oikeutta jäädä maahan odottamaan lainvoimaista ratkaisua, vaan täytäntöönpanokiellosta on tehtävä erillinen hakemus. Näissä tilanteissa hakijan on reagoitava seitsemässä päivässä.

16) Menettelyasetus tai hallinta-asetus ei edellytä oikeusavun tarjoamista hallinnollisessa vaiheessa, vaan jättää tässä jäsenvaltioille liikkumavaraa. UlkL 9 §:ään ehdotetaan säädettäväksi uusi 2 momentti, jossa säädettäisiin poikkeuksesta oikeusapulaissa (257/2002) säädettyihin lähtökohtiin. Kansainvälisen suojelun myöntämistä sekä hallinta-asetuksen mukaisessa vastuussa olevan jäsenvaltion määrittämistä koskevissa *hallintomenettelyissä* oikeusapuun kuuluisivat vain ne oikeusavustajan toimenpiteet, jotka asiassa ovat *välttämättömiä* huomioon ottaen asian laatu ja merkitys sekä olosuhteet kokonaisuudessaan.

17) Oikeusapu. – Oikeusapulain 1 §:n 2 momentin mukaan oikeusapuun kuuluu oikeudellinen neuvonta, tarpeelliset toimenpiteet sekä avustaminen tuomioistuimessa ja muussa viranomaisessa sekä vapautus eräistä asian käsittelyyn liittyvistä menoista siten kuin oikeusapulaissa säädetään. Tarpeellisilla toimilla tarkoitetaan, kuten hallituksen esityksessä selitetään, esimerkiksi asiakirjojen laadintaa ja avustamista sopimus- ja sovintoneuvotteluissa. Oikeusapulain 5 §:n 1 momentissa todetaan lisäksi, että yksittäisessä asiassa oikeusapuun kuuluvat ne oikeusavustajan toimenpiteet, jotka asiassa ovat tarpeen huomioon ottaen asian laatu ja merkitys, riidan kohteen arvo ja olosuhteet kokonaisuudessaan. Oikeusavun yhteydessä tehdään aina arvio toimenpiteiden tarpeellisuudesta.

18) Hallituksen esityksen mukaan edellä mainittujen kansainväliseen suojeluun liittyvien hallintomenettelyjen yhteydessä tehtäisiin tarveharkinnan sijaan

välttämättömyysharkinta. Hallituksen esityksessä todetaan, että "[e]hdotetun välttämättömyyttä vaativan säännöksen mukaan toimenpiteen tulisi olla sellainen, että ilman sitä hakijan oikeusturva vaarantuisi." (HE 62/2025 vp, s. 251).

19) Kuten edellä jo todettiin, vuonna 2016 vietiin läpi useita oikeusturvaa koskevia lakimuutoksia (ks. erit. HE 32/2016 vp). Oikeusapua rajoitettiin siten, että kansainvälistä suojelua koskevaa asiaa käsiteltäessä siihen ei kuulunut avustajan läsnäolo turvapaikkapuhuttelussa, jollei se ollut erityisen painavista syistä tarpeen.

20) Perustuslakivaliokunta katsoi tuolloin, että oikeusavun poistaminen turvapaikkapuhuttelussa on merkittävä heikennys PL 21 §:ssä taattuun oikeusturvaan. Samalla valiokunta kuitenkin totesi, että ehdotuksen vaikutuksia lieventää se, että oikeusapua voitaisiin yhä myöntää erityisen painavista syistä. Muutosta ei pidetty sääätämisjärjestyskysymyksenä. (PeVL 24/2016 vp, s. 5).

21) Lasten osalta perustuslakivaliokunta kuitenkin päätyi siihen, että ehdotus oli valtiosääntöoikeudellisesti ongelmallinen. Valiokunta katsoi, että ehdotettu oikeusavun rajaaminen myös alaikäisiltä ei mahdu PL 21 §:n sallimiin rajoihin. Valiokunta piti vähimmäisvaatimuksena sitä, että ilman huoltajaa olevan alaikäisen turvapaikanhakijan oikeusapu taataan kattavasti myös turvapaikkapuhuttelussa. Valiokunta piti tämän muutoksen tekemistä mainittuun lakiehdotukseen edellytyksenä lakiehdotuksen käsittelemiselle tavallisen lain säätämisjärjestyksessä (PeVL 24/2016 vp, s. 6; ks. myös LaVM 7/2016 vp, s. 5-6).

22) Kyseinen oikeusapua rajoittava säännös kumottiin sittemmin (HE 247/2020 vp). Lakivaliokunnan tuolloin esittämät perustelut on syytä kuvata tiivistetysti myös tässä. Lakivaliokunta totesi, että oikeusturvanäkökohdilla on kansainvälistä suojelua koskevissa asioissa korostunut merkitys, sillä kyse on oikeudellisesti vaikeista asioista, joissa mahdollisten väärin ratkaisujen seuraukset voivat olla hyvin vakavat. Hakijat ovat myös monin tavoin haavoittuvassa asemassa, mikä korostaa tarvetta oikeudelliseen apuun. Lakivaliokunta katsoi myös, että turvapaikkaprosessin myöhempien vaiheiden sujuvuuden ja joutuisuuden kannalta on keskeistä, että asiat on selvitetty prosessin alkuvaiheessa mahdollisimman hyvin. Avustaja läsnäolo turvapaikkapuhuttelussa voi parantaa valitusten laatua sekä vähentää hallintotuomioistuimessa esitettäviä menettelyvirheväitteitä ja kokonaan uusien turvapaikkaperusteiden esittämistä vasta valitusvaiheessa (LaVM 22/202 vp, s. 4-5).

23) Lisäksi lakivaliokunta katsoi, että yleisesti sovellettavat oikeusapulain säännökset ovat riittävät kun arvioidaan tarvetta oikeusapuun kansainvälistä suojelua koskevissa asioissa. Oikeusapulaki lähtee siitä, että oikeusavussa on kyse harkinnanvaraisesta asiasta ja että se perustuu todelliseen tarpeeseen. Avustajan osallistuminen turvapaikkapuhutteluun ei siten ole automaattista. Toimenpiteiden tarpeellisuus kussakin

tapauksessa arvioidaan samalla tavoin kuin muissakin oikeusapuasioissa. (LaVM 22/2021, s. 4-5)

24) Käsilteltävänä olevassa hallituksen esityksessä ehdotettu Ulkl 9 §:n muutos on heikennys verrattuna nykytilaan. Toki on niin, että Ulkl 95 a §:än ehdotetaan muutosta, jossa säädetään Maahanmuuttoviraston velvollisuudesta antaa maksutonta oikeudellista neuvontaa. Tämä yleinen neuvonta ei kuitenkaan korvaa yksilöllisen oikeusavun tarvetta. Kuten yllä on jo mainittu, kansainvälistä suojelua koskevat menettelyt ovat erityisen perusoikeusherkkiä, oikeudellisesti vaikeita ja kohdistuvat usein haavoittuvassa asemassa oleviin henkilöihin. Maahanmuuttopaketti sisältää myös paljon sellaisia säännöksiä ja aikarajoja, joiden noudattamatta jättämisellä voi olla hyvinkin negatiivisia seurauksia hakijalle. *Oikeusturvan toteutumisen näkökulmasta parempi vaihtoehto olisi jättää oikeusapu koskevat säännökset nykyiselleen.*

25) Pidän ongelmana myös sitä, että välttämättömyyskriteeri näyttäisi koskevan myös alle 18-vuotiaita. Tältä osin en ole täysin varma, olenko tulkinnut laajaa kokonaisuutta oikein, mutta avaan argumentaationi nyt kaikesta huolimatta tässä. Voimassa oleva Ulkl 9 §:n sanamuoto on seuraava:

9 § Oikeusapu

Ulkomaalaisen oikeudesta saada oikeusapu säädetään oikeusapulaissa (257/2002).

2 momentti on kumottu L:lla 15.7.2021/737.[Vanha 2 mom.: Oikeusapuun ei kuulu avustajan läsnäolo 97 a §:ssä tarkoitetussa turvapaikkapuhuttelussa, ellei avustajan läsnäolo ole erityisen painavista syistä tarpeen. Jos hakija on ilman huoltajaa maassa oleva alle 18-vuotias, oikeusapuun kuitenkin kuuluu avustajan läsnäolo turvapaikkapuhuttelussa.]

Käsitellessään tässä laissa tarkoitettua asiaa tuomioistuin voi myöntää ulkomaalaiselle oikeusapua edellyttämättä selvitystä oikeusavun hakijan taloudellisesta asemasta. Avustajan palkkio suoritetaan valtion varoista siten kuin oikeusapulaissa säädetään.

Pykälässä ei siis enää ole 2 momentissa lapsia koskevaa poikkeusta, joten oikeusapu koskee kaikkia. Jos pykälään lisätään edellä mainitun kumotun 2 momentin sijaan uusi 2 momentti (ks. alla sisennys), teknisesti tämä tarkoittanee, että välttämättömyyskriteeri koskisi myös lapsia.

Poiketen siitä, mitä oikeusapulaissa säädetään, menettelyasetuksessa tarkoitettua kansainvälisen suojelun myöntämistä ja turvapaikka-asioiden ja muuttoliikkeen hallinnasta, asetusten (EU) 2021/1147 ja (EU) 2021/1060 muuttamisesta ja asetuksen (EU) N:o 604/2013 kumoamisesta annetun

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2024/1351, jäljempänä hallinta-asetus, tarkoitettussa vastuunmäärittämisestä koskevassa hallintomenettelyssä oikeusapuun kuuluvat ne oikeusavustajan toimenpiteet, jotka asiassa ovat välttämättömiä huomioon ottaen asian laatu ja merkitys sekä olosuhteet kokonaisuudessaan.

26) Jos välttämättömyyskriteerin on ajateltu koskevan myös lapsia, esitän seuraavat huomiot. Esityksen mukaan laissa kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta (746/2011) säädettäisiin, että lapselle on määrättävä edustaja: uuden tarkistetun 39 §:n mukaan edustaja määrättäisiin kansainvälistä suojelua hakevalle, tilapäistä suojelua saavalle sekä sellaiselle ihmiskaupan uhriksi joutuneelle lapselle, jolla ei ole oleskelulupaa. Edustajan tehtäviin kuuluisi lapsen avustaminen mm. eri menettelyissä. Edustajalta edellytetään perehtymistä asianmukaiseen lainsäädäntöön, mutta varsinaista oikeudellista koulutusta ei vaadita. Asiantuntevan oikeudellisen avun tarvetta ei kuitenkaan poista se, että lapselle määrätään edustaja. Perustuslakivaliokunnan lausunto PeVL 24/2016 vp huomioon ottaen *välttämättömyyskriteeriä ei tulisi soveltaa ilman huoltajaa maassa olevaan alle 18-vuotiaaseen.*

27) Kootusti voidaan todeta, että kun esitystä tarkastelee kokonaisuutena, kansainvälistä suojelua hakevan henkilön oikeusturva näyttäisi heikkenevän. Pitkälti syynä tähän on itse maahanmuuttopakti. Kansallisen liikkumavaran käytöllä voidaan jossain määrin pyrkiä asiantilaa parantamaan, mutta kovin paljon ei ole tehtävissä. Kuten edellä totesin, perus- ja ihmisoikeusnäkökulmasta paras vaihtoehto olisi pitää oikeusapu ennallaan ja valita asetusten sallimista valituksia koskevista määräajoista kaikissa tilanteissa pisin mahdollinen määräaika.

28) Todettakoon vielä, että oikeusturvan tosiasiallisen toteutumisen kannalta olennaista on myös viranomaisten, erityisesti Maahanmuuttoviraston, tuomioistuinten ja yhdenvertaisuusvaltuutetun, *resurssien turvaaminen*. Pakti merkitsee uusia oikeusturvan toteutumisen kannalta tärkeitä tehtäviä erityisesti Maahanmuuttovirastolle ja yhdenvertaisuusvaltuutetulle. Erityisen huomion kiinnittäisin uuden perusoikeusseurantamekanismin resursointiin. Hallituksen esityksessä ehdotetaan yhden henkilötyövuoden lisäystä. Suhtaudun sängen epäilevästi siihen, kyetäänkö tällä resurssilla huolehtimaan tehtävästä asetuksen edellyttämällä tavalla. Esityksessä todetaankin, että perusoikeusseurantamekanismin toiminnan käynnistyttyä voidaan arvioida pysyväiskustannuksia ja niiden tarvetta paremmin. Tämä on varmasti aiheellista. Tuomioistuimille ehdotetut kireät tavoitemääräajat edellyttävät nähdäkseni myös panostusta tuomioistuimien resursseihin.

29) Lopuksi huomio seulontamenettelyyn liittyvästä muutoksenhakukiellosta. Seulonta-asetuksen 8 artiklan 6 mukaan neuvontaa ja neuvonantoa tarjoavilla organisaatioilla ja

henkilöillä on oltava tosiasiallinen pääsy kolmansien maiden kansalaisten luo seulonnan aikana. Jäsenvaltiot voivat kansallisesti säätää tämän oikeuden rajoittamisesta, kunhan rajoituksen ovat objektiivisesti arvioituna tarpeen seulonnan suorituspaikan turvallisuuden, yleisen järjestyksen tai hallinnoinnin kannalta. Pääsyä ei asetuksen mukaan saa rajoittaa ankarasti tai tehdä mahdottomaksi.

30) Esityksessä on päädytty malliin, jonka mukaan UlkL:n 16 h §:n 1 momentissa säädettäisiin, että mainittujen tahojen läsnäolo seulonnan ensimmäisessä vaiheessa seulontapaikalla edellyttäisi sen sallimista. Läsnäolopyyntöön annetusta kielteisestä päätöksestä ei olisi valitusoikeutta. Ehdotettu malli kääntää asetuksessa esitetyn pääsäännön eli läsnäolon sallimisen harkinnanvaraiseksi poikkeukseksi. En ole aivan varma siitä, onko asetusta tulkittu tässä oikein. Jos esitetty ehdotus hyväksytään, seulonnasta vastaavien viranomaisten on järjestettävä neuvontaa tarjoaville tahoille tosiasiallinen mahdollisuus viestintäsovellutusten tai puhelimen avulla tapahtuvalle neuvonnalle.

Turussa, 28.4.2026

Elina Pirjatanniemi
Elina Pirjatanniemi